

Andrzej Grzymkowski, Marek Piotrowski

Dąbek, st. 3, gm. Stupsk, woj.
ciechanowskie, AZP 40-60/5

Informator Archeologiczny : badania 31, 132-133

1997

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

- cmentarzysko kultury wielbarskiej (okres wpływów rzymskich)

Ratownicze badania wykopaliskowe w związku z pracami inwestycyjnymi, przeprowadzone przez mgr Dorotę Rudnicką (Muzeum Archeologiczne w Gdańsku). Finansowane przez PSOZ. Siedemnaście sezon badań.

Stanowisko zostało odkryte w 1972 roku, badania sondażowe przeprowadzono w 1973 roku.

Celem badań w 1997 roku było uchwycenie zachodniej i południowej granicy stanowiska oraz przebadanie części terenu przylegającego od południa do pawilonu handlowego.

W dwóch wykopach odkryto i przebadano 16 grobów szkieletowych i 4 groby ciałopalne (trzy popielnicowe i 1 jamowy).

Groby szkieletowe orientowane były północ – południe. Prawie wszystkie nosiły ślady wkopów rabunkowych i trumien kładowych na głębokości zalegania pochówków (145 cm do 225 cm). Na wyposażenie natrafiono w 14 grobach. W trzech z nich były to fragmenty naczyń glinianych. W pozostałych grobach w skład wyposażenia wchodziły: zapinki wykonane ze srebra A VIII s.1, A VI 162 (167), zapinki brązowe A V 94 i 128, A VI s.2, A VII s.1, złoty wisiołek gruszkowaty, klamerki esowate (ze srebra i brązu), srebrny naszyjnik drutowaty z pętlicowym zapięciem, wykonane z brązu części pasa (sprzączki i okucia końców pasa), także igły brązowe, przęśliki gliniane i fragmenty naczyń.

Znaleziskiem wyjątkowym jest przęślika bursztynowa, która wystąpiła w zespole między innymi z dwiema zapinkami srebrnymi A V 94 i A VII 211, paciorkami szklanymi, sprzączką i okuciem końca pasa, wykonane z brązu. Groby można datować na fazy B₂/C₁ – C_{1b} okresu wpływów rzymskich.

Badania w latach 1996-1997 prowadzone były w południowo-zachodniej części cmentarzyska. Uchwycona została południowa granica występowania grobów. Przebadana została część stanowiska, zagrożona zniszczeniem z powodu użytkowania terenu przez miejscową ludność jako boisko i parking.

Badania będą kontynuowane.

DANKÓW, st. 5, gm. Lipie, woj. częstochowskie, AZP 83-45/2

- osada kultury przeworskiej (okres wpływów rzymskich)

Ratownicze badania wykopaliskowe, przeprowadzone przez Instytut Archeologii Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie.

W 1997 roku na skutek dzikiej eksploatacji piasku zniszczono dalszy fragment osady z okresu wpływów rzymskich na stanowisku 5 w Dankowie, gmina Lipie, województwo częstochowskie. Podjęte przez Instytut Archeologii Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie doraźne ratownicze badania wykopaliskowe (dwukrotnie przerywane przez powódź) zaowocowały przebadaniem czterech paleńsk (nr 22-25), tworzących zwarty zespół. W paleniskach prócz przepalonych kamieni i dużej ilości węgla drzewnego znaleziono nieliczne ułamki ceramiki z okresu wpływów rzymskich. Potwierdza to dotychczas ustaloną chronologię osady, którą wiązać należy z kulturą przeworską.

Wyniki badań zostaną opublikowane w „Badaniach Archeologicznych na Górnym Śląsku i Ziemiach Pogranicznych w 1997 roku”, s. 98.

DĄBEK, st. 3, gm. Stupsk, woj. ciechanowskie, AZP 40-60/5

- cmentarzysko ciałopalne i szkieletowe kultury przeworskiej i wielbarskiej (młodszy okres przedrzymski - okres wpływów rzymskich, fazy A₂-B₁ i C₂)

Ratownicze badania wykopaliskowe, przeprowadzone w dniach od 20 sierpnia do 2 września przez mgr. mgr. Andrzeja Grzymkowskiego i Marka Piotrowskiego (Muzeum Ziemi Zawkrzeńskiej w Mławie). Finansowane przez PSOZ. Trzeci sezon badań. Przebadano powierzchnię 3,5 ara.

Odkryto ogółem 16 obiektów, z których 7 zasługuje na uwagę, pozostałe bowiem zostały zniszczone przez orkę. Obiekt 16/75 to grób szkieletowy, usytuowany na linii wschód-zachód. Zmarły miał głowę skierowaną na wschód. Jama grobowa, w której spoczywał źle zachowany szkielet, obudowana była dużymi kamieniami. Brak wyposażenia nie pozwala na jednoznacznie wydatowanie tego obiektu, choć zapewne jest on związany z kulturą wielbarską. Najlepiej wyposażony był grób 8/67, ciałopalny, popielnicowy. W popielnicy znaleziono gliniany przęślik i żelazny klucz. Nad tą popielnicą spoczywa-

ły resztki innego naczynia, wśród których znaleziono: przęślik gliniany, żelazną szpilę haczykową, igłę żelazną, okucie szkatułki, fragmenty stopionego brązu i dwóch przepalonych szklanych paciorków (faza B_{2a}). W innych grobach znaleziono kilka fragmentów zapinek brązowych i żelaznych.

Materiały i dokumentacja przechowywane są w Muzeum Ziemi Zawkrzeńskiej w Mławie. Wyniki badań zostaną opublikowane w „Mławskiej Kronice Archeologiczno-Numizmatycznej”.

Badania powinny być kontynuowane.

DĄBEK, st. 6, gm. Stupsk, woj. ciechanowskie, AZP 40-60/29

- cmentarzysko ciałopalne kultury przeworskiej (wczesny okres wpływów rzymskich, fazy B₁/B₂ i B₂)

Ratownicze badania wykopaliskowe, przeprowadzone w dniach od 31 lipca do 18 sierpnia przez mgr. mgr. Andrzeja Grzymkowskiego i Marka Piotrowskiego (Muzeum Ziemi Zawkrzeńskiej w Mławie). Finansowane przez PSOZ. Drugi sezon badań. Przebadano powierzchnię 3,5 ara.

Odkryto ogółem 13 obiektów, w tym groby jamowe i popielnicowe, w większości obsypane stosem. Do najciekawszych zaliczyć należy obiekty 20, 23, 26 – popielnicowe, obsypane stosem (w grobie 23 ślady stosu od góry). W grobie 20 znaleziono osiem naczyń glinianych, z których jedno, wazowate z dwoma uchami, pełniło rolę popielnicy. Znaleziono tu dwie części brązowej zapinki esowatej V grupy. Grób 23 zawierał prawdopodobnie trzy popielnice. Na jego wyposażenie złożyły się dwie małe, miseczkowate czarki, dwa przęśliki gliniane, żelazna sprzączka, żelazne okucie szlufkowe i stopiony brąz. W grobie 26 znaleziono popielnicę, a w niej brązowe okucie i brązową igłę. Te trzy groby należy datować na fazę B₂ wczesnego okresu wpływów rzymskich. W pozostałych grobach oprócz fragmentów naczyń znaleziono dwie sprzączki żelazne, żelazną zapinkę esowatą V grupy i żelazną obrączkę.

Materiały i dokumentacja przechowywane są w Muzeum Ziemi Zawkrzeńskiej w Mławie.

Wyniki badań zostaną opublikowane w „Mławskiej Kronice Archeologiczno-Numizmatycznej”.

Badania powinny być kontynuowane.

DZIERŻNICA, stan. 35, gm. Nekla, woj. poznańskie, AZP 54-32/112

- ślady osadnictwa kultury pucharów lejkowatych (neolit)
- osada ludności kultury łużyckiej (V okres epoki brązu/wczesna epoka żelaza)
- osada ludności kultury przeworskiej (młodszy okres przedrzymski, faza A₃)
- osada ludności kultury przeworskiej (późny okres wpływów rzymskich)

Badania wykopaliskowe, przeprowadzone przez mgr. Daniela Żychlińskiego (Ośrodek Naukowo-Konserwatorski PKZ sp. z o.o. w Poznaniu) przy współpracy mgr Justyny Żychlińskiej oraz studentów archeologii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Finansowane przez Agencję Budowy i Eksploatacji Autostrad w Warszawie.

Badania w 1997 roku podjęto w związku z planowaną budową autostrady A2, której przebieg kolidował z obszarem stanowiska. Przebadano powierzchnię 10 500 m²

Stanowisko zlokalizowane jest 1,5 km na południe od wsi Dzierżnica, na łagodnym stoku małej doliny, której dno pierwotnie stanowił zbiornik wodny.

Odsłonięto 400 obiektów nieruchomych. W głównej mierze były to jamy, ale także zagłębione w grunt budynki mieszkalne, paleniska, dołki postłupowe oraz dwa piece. Na stanowisku zdecydowanie dominowały pozostałości osadnictwa ludności kultury przeworskiej, zwłaszcza z młodszego okresu przedrzymskiego. Zbadano część gospodarczą osady tej ludności, na którą składał się zespół palenisk, dwa piece wapienniki, o konstrukcji kamiennej oraz jamy śmietniskowe zawierające sporą ilość zabytków oraz spalenizny. Drugą wyraźnie uchwytną fazą zasiedlenia stanowiska jest osada ludności kultury przeworskiej z późnego okresu wpływów rzymskich. Z tego czasu pochodzą półziemianki mieszkalne oraz związane z nimi paleniska oraz jamy o bliżej niesprecyzowanej funkcji. Najmniej liczną grupę znalezisk stanowią relikty osadnictwa ludności kultury łużyckiej, którą tworzą niewielkich rozmiarów ziemianki z paleniskiem przed wejściem lub wewnątrz. Śladowo zarejestrowano osadnictwo ludności kultury pucharów lejkowatych.